БЪЛГАРСКА АСОЦИАЦИЯ ЗА АЛТЕРНАТИВЕН ТУРИЗЪМ – БААТ
София, бул. “Ал. Стамболийски” 20В
baatbg@gmail.com
www.baatbg.org

До: Петя Аврамова

Министър

Министерство на регионалното развитие и благоустройството

Проф.д-р. Арх. Веселина Троева

Изпълнителен директор

Национален център за териториално развитие

Становище относно Проект на „Интегрирани териториални стратегии за развитие на регионите за планиране от ниво 2 за периода 2021-2027 г.”

Уважаеми дами и господа,

Със задоволство отбелязваме факта, че важни велосипедни и пешеходни маршрути за туризъм са намерили отражение в актуализираната Национална концепция за териториално развитие 2013-2025. Във връзка с промени в Директива 2008/96/ЕС от края на 2019 г., както и с обществената консултация за териториалните стратегии за развитие, предлагаме допълнения със съответна обосновка за проекти към интегрираните териториални стратегии за развитие на 6-те региона за планиране. Предложенията съответстват на заложения в Актуализираната стратегия за устойчиво развитие на Република България 2014-2030 потенциал за развитие на велосипеден туризъм и необходимите предпоставки за неговото утвърждаване като туристически продукт.

През територията на Република България преминават следните международни велосипедни (Приложение 1) и пешеходни маршрути:

- ЕвроВело 6 - европейски велосипеден маршрут Атлантически океан - Черно море
- ЕвроВело 13 - европейски велосипеден маршрут Пътя на Желязната завеса
- ЕвроВело Одеса-Истанбул - европейски велосипеден маршрут в проект
- Пешеходен маршрут Е3 по билото на Стара планина
- Пешеходен маршрут Е4 Витоша-Верила-Рила-Пирин-Славянка
- Пешеходен маршрут Е8 Рила-Родопи

Всички международни велосипедни маршрути би следвало да са свързани помежду си на територията на страната, каквато е международната добра практика. Свързването на маршрутите трябва да осигурява основните направления север-юг, изток-запад, както и да се осигури връзката с черноморското крайбрежие и историческия път Виа диагоналис, където

БЪЛГАРСКА АСОЦИАЦИЯ ЗА АЛТЕРНАТИВЕН ТУРИЗЪМ – БААТ
София, бул. “Ал. Стамболийски” 20В
baatbg@gmail.com
www.baatbg.org

наблюдаваме постоянен поток от велосипедни туристи (местни и чуждестранни). Такава свързаност може да се постигне чрез предвиждане на направления за национални маршрути в мрежа - комбинация между международни и вътрешни връзки по примера на Швейцария (Приложение 2), Италия, Великобритания, Холандия и др. страни.

Планирането на ясна мрежа от направления за велосипедни и пешеходни маршрути освен за туристически и транспортни цели, ще спомогне изпълнението на задълженията на страната по актуализираната Директива 2008/96/ЕС, а именно:

- Покриване на новите изисквания за оценка на въздействието на проектите за пътищата и за одитите на пътната безопасност, така че да е гарантирано **безопасно движение на велосипедистите, безопасни пресичания** и наличието на прелези, тунели и други съоръжения съобразно прогнозни или налични велосипедни и пешеходни потоци на местата на пресичане с основни пътища и съоръжения. Става дума основно за пътища от TEN-T мрежата, както и други пътища за чието строителство са използвани европейски средства;
- Изготвянето на доклади към ЕК за оценката на пътищата за цялата мрежа до 31 октомври 2025 г., заедно със съответните актуализации в националните насоки, включително по-специално подобрения по отношение на защитата на уязвимите участници в движението. Тези доклади държавите членки на ЕС дължат на всеки 5 години.

Предлагаме примерна схема за направления на национални велосипедни маршрути:

БЪЛГАРСКА АСОЦИАЦИЯ ЗА АЛТЕРНАТИВЕН ТУРИЗЪМ – БААТ
София, бул. “Ал. Стамболийски” 20В
baatbg@gmail.com
www.baatbg.org

Подобна схема следва да е основа за планирането на проекти към териториалните стратегии за регионите на планиране от ниво 2. Въз основа на нея, и в съответствие с изискванията към проектни предложения чрез обществената консултация, по-долу предлагаме проекти, които:

- отчитат неизползвания потенциал на регионите за развитие на велосипеден и пешеходен туризъм
- отговарят на приоритетите за развитие в ИТСР, а именно за постигане на устойчива териториална свързаност, развитие на конкурентни продукти и услуги за туризъм, култура и спорт и др.
- допринасят за развитие на продукти и услуги в редица общини във всеки регион за планиране
- напълно се вписват в стратегическите цели за опазване на околната среда, опазване чистотата на въздуха и устойчивото развитие.

1. **Проекти към Интегрирана териториална стратегия за развитие на Северозападен регион - Видин, Монтана, Враца, Плевен, Ловеч,** към Приоритет 3 Териториална свързаност, устойчиво развитие и намаляване на неравенствата, Специфична цел 3.1 Транспортна и цифрова свързаност, Цел 3.1.1 Изграждане на нова и подобряване на съществуващата пътна мрежа и железопътна инфраструктура и в допълнение на предвидените проекти “изграждане на велоалеи и веломаршрути” и изграждане на велоалеи по крайбрежната ивица - Дунавска велопътека (част от трансевропейската велосипедна алея по р. Дунав” - с. 149, предлагаме следното конкретизиране :

- изграждане на велоалеи и веломаршрути свързващи областите Видин, Монтана, Враца и Ловеч по направление изток-запад в Предбалкана;
- изграждане на велоалеи и веломаршрути свързващи Трансевропейската велоалея по р. Дунав, Евро Вело 6 със столицата през областите Плевен, Ловеч и Враца към София по поречието на р.Искър – направление север-юг.

2. Проекти към **Интегрирана териториална стратегия за развитие на Северен централен регион - В. Търново, Габрово, Разград, Русе, Силистра,** Приоритет 3 Устойчиво териториално развитие и свързаност, Специфична цел 3.1 Развитие на транспортната и цифрова инфраструктура, Цел 3.1.1 Доизграждане на транспортната инфраструктура предлагаме допълнение към Изграждане на дунавски панорамен път в частта му между Русе и Свищов и дунавска велоалея - част от Трансевропейската велоалея по дължината на р. Дунав” - с. 148:
    - изграждане на велоалеи и веломаршрути свързващи Трансевропейската велоалея по р. Дунав, Евро Вело 6 с Черно море по направленията Русе - Търговище - Шумен - Варна и Тутракан - Добрич - Балчик;
    - изграждане на велоалеи и веломаршрути свързващи Трансевропейската велоалея по р. Дунав, Евро Вело 6 с южната част на страната по направленията Русе - Велико Търново - Сливен - Ямбол - Свиленград (връзка с ЕвроВело 13) и Силистра - Шумен - Сливен;

- изграждане на велоалеи и веломаршрути свързващи областите Велико Търново и Габрово по направление изток-запад в Предбалкана.

3. Проекти към **Интегрирана териториална стратегия за развитие на Североизточен регион - Варна, Добрич, Търговище, Шумен,** Специфична цел 1.2. Устойчиво оползотворяване на специфичния местен потенциал за развитие, Цел 1.2.3. Разнообразяване на регионалния туристически продукт чрез активно устойчиво включване на природното и културно богатство:
   - изграждане на велоалеи и веломаршрути свързващи Трансевропейската велоалея по р. Дунав, Евро Вело 6 с Черно море по направление Русе - Търговище - Шумен - Варна и Тутракан- Добрич - Балчик;
   - изграждане на велоалеи и веломаршрути свързващи Трансевропейската велоалея по р. Дунав, Евро Вело 6 с южната част на страната по направленията Силистра - Шумен - Сливен - Ямбол - Свиленград (връзка с ЕвроВело 13);
   - изграждане на велоалеи и цялостен веломаршрут по черноморското крайбрежие от Дуранкулак до Резово през областите Добрич и Варна;
   - изграждане на велоалеи и веломаршрути свързващи областите Търговище, Шумен и Варна по направление изток-запад в Предбалкана.

4. Проекти към **Интегрирана териториална стратегия за развитие на Южен централен регион - Кърджали, Пазарджик, Пловдив, Смолян, Хасково,** Специфична цел 1.5. Развитие на конкурентни сектори базирани на местните ресурси, Цел 1.5.2 Устойчиво развитие на туризъм
   - изграждане на веломаршрут свързващ столицата с Черно море по направление София-Панагюрище-Хисаря-Карлово;
   - изграждане на веломаршрут обслужващ направлението на римския път Виа Диагоналис, който преминава през областите Пазарджик, Пловдив, Хасково и се пресича с трансграничния велосипеден маршрут Евровело 13 по Пътя на Желязната завеса при Драгоман и Свиленград;
   - изграждане на велосипедна инфраструктура по трансграничния велосипеден маршрут Евровело 13 Пътя на Желязната завеса в пограничните райони в областите Смолян и Кърджали.

5. Проекти към **Интегрирана териториална стратегия за развитие на Югозападен регион - Благоевград, Кюстендил, Перник, София, София-град,** Специфична цел 1.3. Подкрепа за регионална специализация, устойчиво валоризираща специфичните потенциали на района, Цел 1.3.1. оползотворяване на регионалния туристически потенциал:
   - изграждане на велосипедна инфраструктура по трансграничния велосипеден маршрут Евровело 13 Пътя на Желязната завеса в пограничните райони в областите София-област, Перник, Кюстендил и Благоевград в участъците ГКПП Калотина-ГКПП Станке Лисичково и ГКПП Златарево-ГКПП Кулата;

БЪЛГАРСКА АСОЦИАЦИЯ ЗА АЛТЕРНАТИВЕН ТУРИЗЪМ – БААТ
София, бул. “Ал. Стамболийски” 20В
baatbg@gmail.com
www.baatbg.org

- изграждане на велосипеден маршрут свързващ поречието на р. Искър с поречието на р. Струма през София по оста север-юг;
- изграждане на веломаршрут обслужващ направлението на римския път Виа Диагоналис, който преминава през областите София-област, София-град по направление Драгоман-София-Самоков в посока Свиленград.

6. Проекти към **Интегрирана териториална стратегия за развитие на Югоизточен регион - Бургас, Сливен, Стара Загора, Ямбол,** Специфична цел 1.3 по-добре свързан район чрез подобряване на мобилността и регионалната свързаност на ИКТ, Цел 1.3.1. Подобрена транспортна свързаност и достъпност:
   - изграждане на велосипеден маршрут по Черноморското крайбрежие (Дуранкулак - Резово) в област Бургас;
   - изграждане на велоалеи и веломаршрут свързващ областите Казанлък - Сливен - Несебър по направлението изток-запад от София до Черно море;
   - изграждане на велосипедна инфраструктура по трансграничния велосипеден маршрут Евровело 13 по Пътя на Желязната завеса в близост до южната граница в област Бургас.

Маршрутите от националната велосипедна мрежа следва да обслужват цели за туризъм, транспортна свързаност и спорт със следните изисквания:

- свързват центровете на туристическо търсене с територите на концентрация на природни и културно-исторически забележителности
- отговарят на критериите за подходящи наклони на пътищата, безопасност и атрактивност
- предназначени са за използване от туристически велосипеди, поради което се възползват максимално от съществуващи асфалтови, полски и горски пътища с равна настилка
- свързват се с подходящи точки за достъп и инфраструктура за велосипедисти чрез интермодални връзки с всички възможни видове транспорт
- преодоляват тесни места за велосипедисти чрез безконфликтни пресичания, осигурена велосипедна инфраструктура при проходи и мостове, а при невъзможност осигурени връзки чрез друг вид транспорт за превоз на велосипедите и техните водачи (железопътен, автобусен, воден). Това се отнася особено до велосипедни маршрути пресичащи или съвпадащи с пътища и съоръжения от TEN-T мрежата чрез съответни изисквания в насоките за изграждане на TEN-T и осигурено финансиране чрез инструменти на ЕС свързани с изпълнение на Общата транспортна политика на ЕС.

Тъй като в обявената обществена консултация липсват подробни насоки за представяне на проектите, Българска асоциация за алтернативен туризъм остава на разположение за коментари и допълнения във връзка с остойностяване на дадените предложения за всички региони на планиране.

БЪЛГАРСКА АСОЦИАЦИЯ ЗА АЛТЕРНАТИВЕН ТУРИЗЪМ – БААТ
София, бул. “Ал. Стамболийски” 20В
baatbg@gmail.com
www.baatbg.org

Сдружение БААТ продължава да работи активно върху концепцията за мрежа от велосипедни туристически маршрути в България. През 2020 г. се предвижда началото на проект по Програма за транснационално сътрудничество Дунав, който предвижда осигуряване на свързаност между велосипедните маршрути в целия Дунавски регион. Планираме до 2023 г. да разполагаме с прецизирана мрежа от национални велосипедни маршрути, както и с предложение за стандарти за тяхното определяне и маркиране, консултирани с всички заинтересовани страни. Като пример за детайлно проучване на единен маршрут може да посочим изданието “Планиране и развитие на велосипеден туризъм по българското поречие на р. Дунав”, което може да бъде намерено от интернет на следния адрес: http://www.baatbg.org/docs/Danube.cycling.research.BG.pdf

Можете да се свържете с нас при необходимост - лице за контакт Кирил Калоянов, kaloyanov.kiril@gmail.com и тел. 0883379987.

С уважение,

Елеонора Иванова Йосифова

/Председател на Управителния съвет/

БЪЛГАРСКА АСОЦИАЦИЯ ЗА АЛТЕРНАТИВЕН ТУРИЗЪМ – БААТ
София, бул. “Ал. Стамболийски” 20В
baatbg@gmail.com
www.baatbg.org

Приложение 1 - Картосхема на ЕвроВело маршрутите в Европа

БЪЛГАРСКА АСОЦИАЦИЯ ЗА АЛТЕРНАТИВЕН ТУРИЗЪМ – БААТ
София, бул. “Ал. Стамболийски” 20В
baatbg@gmail.com
www.baatbg.org

Приложение 2 - Картосхема на велосипедната мрежа на Швейцария и стандарт на маркировка